

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 549/2025-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 2/2025 z 8. apríla 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. júna 2025 a doplnenou 5. septembra 2025 domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5 a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 49 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 2/2025 z 8. apríla 2025. Sťažovateľ zároveň navrhuje zrušiť toto napadnuté uznesenie a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a tiež si uplatňuje finančné zadost'učinenie vo výške 5 555 eur. Sťažovateľ tiež žiada, aby mu ústavný súd ustanovil právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, pretože jeho majetkové pomery mu neumožňujú zvoliť si advokáta podľa vlastného výberu.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ bol rozsudkom špecializovaného súdu č. k. PK-2T/33/2015-3108 zo 17. marca 2016 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5To/7/2016 z 18. augusta 2016 uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu podvodu, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody 11 rokov a 8 mesiacov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody

s minimálnym stupňom strázenia. Na základe sťažovateľom podaného dovolania najvyšší súd 1. marca 2021 zrušil rozsudok z 18. augusta 2016 a vec vrátil príslušnému senátu najvyššieho súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Následne bol sťažovateľ rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5To/4/2021 z 25. novembra 2021 opätovne odsúdený tentoraz na trest odňatia slobody 10 rokov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia. Napokon Mestský súd Košice uznesením sp. zn. K2-2Pp/37/2023 z 3. augusta 2023 sťažovateľa podmienečne prepustil na slobodu s 5-ročnou skúšobnou dobou. S poukazom na rozsiahlu novelu Trestného zákona požiadal sťažovateľ špecializovaný súd o povolenie obnovy konania na účely zníženia trestu z dôvodu novej miernejšej právnej úpravy. Špecializovaný súd uznesením sp. zn. 1Nt/5/2024 z 26. novembra 2024 jeho návrh na obnovu konania zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú najvyšší súd zamietol napadnutým uznesením.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti zdôrazňoval, že za dôvod obnovy konania považoval zmenu Trestného zákona, ku ktorej došlo od 6. augusta 2024. A to najmä s ohľadom na zmenu trestnej sadzby, ktorá sa vzťahuje na trestný čin podvodu, pretože sťažovateľ bol odsúdený práve za tento trestný čin. Tým, že sa najvyšší súd v napadnutom uznesení nestotožnil s právnym názorom sťažovateľa, mal porušiť sťažovateľom označené články ústavy, dohovoru a charty. Podľa sťažovateľa na porušení jeho práv nemení nič ani okolnosť, že z výkonu trestu odňatia slobody bol podmienečne prepustený.

4. Podaním doručeným ústavnému súdu 5. septembra 2025 doplnil sťažovateľ svoju ústavnú sťažnosť tým, že poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) vo veci C-544/23, t. j. BAJI Trans s. r. o. proti Národnému inšpektorátu práce. Sťažovateľ tvrdil, že hoci v predmetnom rozsudku Súdneho dvora išlo o pokutu uloženú v administratívnom konaní, v plnej miere sa vzťahuje aj na trestné konanie so záverom, že odsudzujúci rozsudok nemôže byť v zmysle čl. 49 ods. 1 charty právoplatný, pokiaľ existuje akýkoľvek opravný prostriedok proti takémuto rozsudku. V tomto smere ďalej sťažovateľ dôvodil, že keďže pre možnosť podania obnovy konania neexistuje lehota, sťažovateľ má teda stále k dispozícii „opravný prostriedok“, čo podľa neho tiež znamená, že jeho odsudzujúci rozsudok nebude nikdy právoplatný, a preto mali sudy rozhodujúce o jeho návrhu na podanie obnovy konania prihliadnuť na existenciu miernejšieho zákona ako na dôvod obnovy konania.

5. Sťažovateľ si uplatnil aj finančné zadosťučinenie vo výške 5 555 eur, ktorú odôvodnil iba tvrdením, že porušenie jeho práv zo strany najvyššieho súdu bolo osobitne svojvoľné a neľudské, a teda ujmu, ktorá mu mala vzniknúť, nebude možné napraviť iba konštatovaním porušenia jeho práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je porušenie princípov uvedených v čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 ústavy, ako aj porušenie zásady, podľa ktorej je súd v prípade ukladania trestu povinný postupovať podľa neskôr účinného zákona, ak je tento pre obžalovaného priaznivejší než zákon, podľa ktorého mu bol uložený pôvodný trest (čl. 50 ods. 6 ústavy, čl. 49 ods. 1 charty a čl. 7 ods. 1 dohovoru), napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

7. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

8. Keďže sťažovateľ nie je zastúpený advokátom (§ 34 ods. 1 a § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde), ústavný súd pred tým, ako sa začal zaoberať podstatou ústavnej sťažnosti, skúmal, do akej miery nedostatok právneho zastúpenia bráni jej kvázimeritórnemu prejednaniu. Hoci podanie sťažovateľa v tomto ohľade (zastúpenie advokátom) nespĺňalo náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, resp. náležitosti ústavnej sťažnosti, napriek tomu z podania sťažovateľa vyplýva, že jeho podstatou je porušenie ním označených článkov ústavy, charty a dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Uplatnením materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, a tým aj k ochrane práv a slobôd fyzickej osoby, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou jeho rozhodovacej činnosti (k tomu pozri aj II. ÚS 51/2017, II. ÚS 782/2014), ústavný súd, vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, pristúpil k jej predbežnému posúdeniu (m. m. I. ÚS 193/2024), pretože bol schopný posúdiť opodstatnenosť sťažovateľových námietok a následne aj vyhodnotiť, či sú v danom prípade splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu pre sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom.

III.1. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

9. Najvyšší súd v napadnutom uznesení konštatoval, že predmetná zmena Trestného zákona a jej priaznivé dopady na právnu kvalifikáciu skutku a uložený trest zaň nenapĺňajú kritériá § 394 Trestného poriadku. Zmena Trestného zákona sama osebe nie je automaticky zákonným dôvodom na povolenie obnovy konania, keďže podstatou obnovy konania je naprávať možné skutkové omyly, pričom pri zmene zákona sa nemení skutok, ale mení sa právo. V prípade, ak by zmena zákona spôsobila zánik trestnosti činu, ani tak by to nebol dôvod na povolenie obnovy konania, ale na postup podľa § 405a a nasl. Trestného poriadku. Okrem toho najvyšší súd zdôraznil, že účelom obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku, pre ktorý zákon taxatívne (t. j. konečným výpočtom) stanovuje dôvody charakteristické svojou rigoróznosťou kvôli ich možnému zásahu do stability a nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia, je odstrániť nedostatky skutkového charakteru spočívajúce najmä v neúplnosti zhromaždených skutočností a dôkazov, na ktorých je právoplatné rozhodnutie postavené. Takýto stav však v sťažovateľovej trestnej veci nenastal (sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti žiadnym spôsobom nespochybnil skutkový základ svojho odsúdenia, pozn.).

10. Ústavný súd súhlasí s už uvedenými závermi najvyššieho súdu a pre vysvetlenie dodáva, že zásada *lex mitior*, t. j. povinnosť súdu aplikovať v prospech páchatel'a so spätnou účinnosťou neskoršiu verziu zákona, ktorá je pre neho najpriaznivejšia, je trvalou súčasťou slovenského právneho poriadku v rámci ústavy, ako aj Trestného zákona (aj pred rozsiahlou novelou z roku 2024). Súd je povinný túto zásadu aplikovať vždy, keď rozhoduje o vine a treste, teda buď na hlavnom pojednávaní, alebo v odvolacom konaní, nie však v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch (pozri aj nedávne rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 587/2024 zo 7. novembra 2024 alebo sp. zn. I. ÚS 63/2025 z 30. januára 2025). Jej použitie je totiž možné, iba ak ide o zmenu Trestného zákona, ktorá nastala do právoplatného rozhodnutia v trestnej veci. Nemôže preto ísť o akúkoľvek neskoršiu zmenu Trestného zákona, aj keď pre páchatel'a výhodnejšiu, ako si to vysvetľuje sťažovateľ. Inak by totiž došlo k neprípustnému podkopaniu princípu právnej istoty.

11. K sťažovateľovej námietke týkajúcej sa rozhodnutia Súdneho dvora vo veci BAJI Trans ústavný súd konštatuje, že toto rozhodnutie nemôže byť v žiadnom prípade relevantné pre predmetnú sťažovateľovu vec preto, lebo prejudiciálna otázka tam riešená sa týkala pokuty v administratívnom konaní, a teda tamojšie závery nemožno bez ďalšieho kopírovať do trestného konania. A napokon Súdny dvor v predmetnom rozhodnutí na aplikáciu zásady *lex mitior* na právoplatné rozhodnutia vyžadoval, aby bolo toto rozhodnutie ešte zvrätané na základe (mimoriadneho) opravného prostriedku, ktorého uplatnenie je podľa vnútroštátneho zákona časovo obmedzené, čo, ako sťažovateľ správne podotkol, nie je prípad obnovy konania, ktorá časovo obmedzená nie je. Sťažovateľ to vo svojom doplnení ústavnej sťažnosti prekonal na prvý pohľad absurdným argumentom, že ak mimoriadny opravný prostriedok typu obnovy konania nie je časovo obmedzený – ani on a ani žiadny iný páchatel' na Slovensku, či už v minulosti, alebo v budúcnosti, neboli/nemôžu byť právoplatne odsúdení. Súdny dvor pritom iba pre špecifickú aplikáciu zásady *lex mitior* pri ukladaní pokuty v administratívnom konaní vyžadoval, aby bolo konečné rozhodnutie zvrätané na základe mimoriadneho opravného prostriedku, ktorého uplatnenie je podľa vnútroštátneho práva časovo obmedzené. Sťažovateľov záver o tom, že v predmetnom trestnom konaní nebol právoplatne odsúdený, je teda nielen absurdný (a, samozrejme, úplne nesprávny), ale v žiadnom prípade ani náznakom nevyplýva z uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora.

12. Najvyšší súd sa teda v napadnutom uznesení riadne a dostatočne zaoberal sťažovateľovou argumentáciou a rovnako relevantným spôsobom sa s ňou vysporiadal. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu preto nemožno považovať za arbitrárne alebo nedostatočne odôvodnené, naopak, absentuje tu akákoľvek príčinná súvislosť medzi týmto uznesením a potenciálnym porušením zásady *lex mitior*.

13. Podľa čl. 51 ods. 1 charty sú ustanovenia charty určené členskými štátmi výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa základné práva zaručené v právnom poriadku Európskej únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Európskej únie, avšak nie mimo týchto situácií. Pokiaľ teda určitá právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Európskej únie, nemôžu sa na akty členských štátov vzťahovať ani ustanovenia charty (porov. napr. rozsudok Súdneho dvora z 30. 6. 2016 vo veci C-205/2015, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov proti Vasilemu Tomovi, Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, body 23 a 24, ECLI:EU:C:2016:499, pozri aj II. ÚS 45/2017). Ako už ústavný súd uviedol (bod 11), v predmetnej veci sťažovateľ'a

nebolo aplikované právo Európskej únie, preto v sťažovateľovej ústavnej sťažnosti absentuje relevancia vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 49 ods. 1 charty.

14. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

15. Ústavný súd na základe uvedených skutočností a dôvodov, ako aj s prihliadnutím na svoju judikatúru, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa týkajúcu sa namietaného porušenia čl. 50 ods. 6 ústavy, čl. 49 ods. 1 charty a čl. 7 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (bod 1 výroku rozhodnutia).

16. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje, že tieto články majú charakter všeobecného ústavného princípu a primárne neformulujú základné právo ani slobodu fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Ústavný súd preto nemá dostatok právomoci konať a rozhodnúť o porušení predmetných článkov ústavy v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (t. j. v konaní o ústavnej sťažnosti). Uvedené obdobie platí aj pre namietané porušenie čl. 7 ods. 5 ústavy. Na tomto základe ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa odmietol pre nedostatok svojej právomoci (bod 1 výroku rozhodnutia).

III.2. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

17. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu k preskúmaniu toho, či ústavná sťažnosť sťažovateľa nie je oneskorená, zjavne neopodstatnená, resp. či ústavný súd má právomoc ju preskúmať, keďže jednou z podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom na to, aby ústavný súd mohol ustanoviť právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, je to, že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

18. Povedané inak, na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku

vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak okrem iného je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie a ústavná sťažnosť nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená.

19. Keďže ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa z dôvodu nedostatku svojej právomoci (bod 16) a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (bod 15), je preto zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017, I. ÚS 252/2019).

20. Pretože v prípade ústavnej sťažnosti sťažovateľa išlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel (bod 2 výroku rozhodnutia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. septembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu